

Serhii Semiv
*PhD in Economics, Associate Professor,
Head of the Department of Economics
Lviv University of Trade and Economics*

Семів С.Р.
*кандидат економічних наук, доцент,
завідувач кафедри економіки
Львівського торговельно-економічного університету*

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-703-1-27>

**METHODOLOGICAL ASPECTS OF THE IMPLEMENTATION
OF INNOVATION AND INVESTMENT COOPERATION PROJECTS
OF SMALL AND MEDIUM-SIZED ENTERPRISES
IN THE DOMESTIC TRADE SECTOR IN THE CONTEXT OF
CIRCULAR ECONOMY DEVELOPMENT**

**МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНО-
ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЄКТІВ КООПЕРУВАННЯ МАЛИХ
І СЕРЕДНІХ ПІДПРИЄМСТВ СФЕРИ ВНУТРІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ
В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ЦИРКУЛЯРНОЇ ЕКОНОМІКИ**

У сучасному економічному середовищі малі та середні підприємства (МСП) сфери внутрішньої торгівлі здійснюють діяльність в умовах зростання ризиків, обмежених можливостей залучення фінансових ресурсів і недостатньо розвиненого інституційного забезпечення. Актуальність формування інноваційно-інвестиційних механізмів кооперації МСП посилюється потребою модернізації внутрішнього ринку України, активізації підприємницької діяльності та впровадження європейських підходів до сталого розвитку. Особливої ваги ці питання набувають у межах становлення циркулярної економіки, орієнтованої на ефективне використання ресурсного потенціалу, скорочення обсягів відходів, продовження життєвого циклу товарів і розвиток відповідального споживання. У цьому контексті перспективним напрямом є організація діяльності з відновлення та реалізації мобільних пристроїв, зокрема смартфонів і планшетів, що сприяє зменшенню потреби у виробництві нової електроніки, зниженню екологічного навантаження та створенню нових можливостей для розвитку малого і середнього бізнесу у сфері внутрішньої торгівлі. Водночас недостатній рівень наукового дослідження проблем кооперації МСП, методичного забезпечення функціонування таких бізнес-моделей і формування спеціалізованої інфраструктури свідчить про існування суттєвих науково-практичних прогалин.

Питання розвитку малого і середнього підприємництва в умовах сучасних економічних змін, цифровізації бізнес-процесів та посилення впливу інституційного середовища є предметом активних наукових досліджень як вітчизняних, так і зарубіжних учених. Так, у праці Губерната Т.Я., Григораша П.Л. та Ніколаєнка С.М. [1] цифрову економіку розглянуто як один із визначальних чинників розвитку МСП. Монтика Ю.С. [2] акцентує увагу на використанні інноваційних підходів до управління фінансовими потоками підприємств малого і середнього бізнесу, підкреслюючи важливість сучасних методів фінансового планування для забезпечення ефективності їх діяльності. У дослідженні Юрченка О. [3] проаналізовано ключові детермінанти цифрової трансформації МСП та визначено чинники, що впливають на впровадження цифрових технологій у підприємницьку практику.

Разом з тим недостатньо дослідженими залишаються питання розвитку спільних платформ взаємодії, застосування колективних інвестиційних механізмів, цифровізації коопераційних процесів і створення спеціалізованої торговельної інфраструктури для МСП, а також окремі аспекти інтеграції принципів циркулярної економіки у діяльність суб'єктів малого і середнього бізнесу. Це зумовлює потребу у подальшому науковому опрацюванні зазначених проблем.

Метою дослідження є обґрунтування теоретико-методичних засад та розроблення практичних рекомендацій щодо формування дієвих механізмів кооперації МСП у контексті забезпечення сталого економічного розвитку.

Сучасний етап трансформації світової економіки характеризується швидким поширенням концепції циркулярної економіки, яка поступово утверджується як одна з провідних моделей сталого розвитку. У глобальному масштабі спостерігається стійке зростання рівня впровадження циркулярних практик, а в країнах Європи цей процес активно підтримується політикою Європейської комісії, спрямованою на підвищення ресурсоефективності, розвиток екодизайну та стимулювання повторного використання продукції [3]. Важливе місце у розвитку циркулярної економіки займає сектор мобільних пристроїв, який демонструє високі темпи зростання. Зокрема, у 2024 р. світовий ринок відновлених смартфонів перевищив 65 млрд дол. США, а темпи його розвитку суттєво випереджають динаміку первинного ринку мобільної техніки [5]. Нині близько 18% мобільних пристроїв у країнах Європи реалізуються у вигляді вживаної або відновленої продукції, що свідчить про активне поширення моделей повторного використання та відповідального споживання.

Підвищення попиту на відновлені мобільні пристрої обумовлюється не лише економічними перевагами, пов'язаними з більшою доступністю техніки для споживачів, а й екологічними чинниками, зокрема необхідністю скорочення обсягів електронних відходів та продовження

терміну використання продукції. Додатковим стимулом розвитку вторинного ринку й циркулярних бізнес-моделей є досягнення у багатьох європейських країнах високого рівня насичення ринку нових смартфонів. У результаті формуються нові перспективи для розвитку малого і середнього підприємництва, посилення кооперації бізнесу та впровадження інноваційно-інвестиційних механізмів у сфері торгівлі.

У процесі становлення ринку відновленої електроніки в Україні доцільним є використання кращих практик європейських компаній, які успішно працюють у цьому сегменті. На нашу думку, найбільш перспективною моделлю розвитку вітчизняних МСП у сфері відновлення смартфонів є кооперація підприємств на засадах спільної інвестиційної діяльності та партнерської взаємодії. Такий підхід передбачає об'єднання суб'єктів господарювання у кооперативні структури з метою консолідації ресурсів, здійснення спільних закупівель, розвитку збутових мереж, запровадження єдиних стандартів обслуговування та координації маркетингової діяльності. Це дає змогу поєднати гнучкість малого бізнесу з перевагами масштабного функціонування. Важливим орієнтиром може слугувати досвід європейської компанії Back Market, яка функціонує як цифрова платформа, інтегруючи відновлювачів і продавців у межах єдиної екосистеми. До ключових елементів цієї моделі, що можуть бути адаптовані в Україні, належать централізований маркетинг, спільна цифрова інфраструктура та уніфіковані стандарти якості.

У таких умовах особливого значення набуває комплексний підхід до реалізації інвестиційних проєктів у сфері кооперації МСП, заснований на системному використанні сучасних інструментів бізнес-планування та управління стартапами. Для підвищення результативності реалізації подібних проєктів доцільним є впровадження сучасних управлінських методик на всіх етапах життєвого циклу проєкту – від формування бізнес-моделі до масштабування мережі продажу відновлених смартфонів і виходу на міжнародні ринки. Зокрема, ефективним є застосування таких інструментів, як Lean Startup, Business Model Canvas, Lean Canvas, TRL, Agile, Scrum, Value Proposition Canvas, Financial Modeling, Growth Hacking та інших сучасних підходів до управління інноваційними проєктами.

Застосування зазначених інструментів сприятиме суттєвому зниженню інвестиційних ризиків завдяки попередньому тестуванню бізнес-гіпотез, гнучкому коригуванню стратегії розвитку, поетапному впровадженню інновацій, більш точному визначенню місткості ринку, розрахунку фінансових показників ефективності, формуванню конкурентних переваг та оптимізації витрат. Водночас використання методів стартап-менеджменту забезпечить оперативність ухвалення управлінських рішень, швидку адаптацію до змін ринкового середовища та ефективну координацію взаємодії учасників кооперативного об'єднання.

Отже, результатом реалізації такого підходу стане зростання інвестиційної привабливості проєктів для банківських установ, міжнародних

донорських організацій, грантових програм та приватних інвесторів, оскільки наявність структурованих бізнес-моделей, обґрунтованих фінансових прогнозів і прозорій системи управління суттєво підвищує рівень довіри до проєкту. Крім того, системне використання цифрових та аналітичних інструментів створить передумови для ефективного масштабування мережі магазинів, розвитку онлайн-каналів збуту, централізації маркетингової діяльності та формування сильного єдиного бренду на ринку.

Література:

1. Губернат Т. Я., Григораш П. Л., Ніколаєнко С. М. Цифрова економіка як каталізатор розвитку малих та середніх підприємств: інновації та інституціоналізація. *Академічні візії*. 2024. № 30. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.10960868>.
2. Монтика Ю. С. Інноваційні інструменти управління фінансовими потоками малих та середніх підприємств. *Трансформаційна економіка*. 2025. № 1(10). С. 63–68. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-8141/2025-10-10>.
3. Юрченко О. Детермінанти цифрової трансформації малих та середніх підприємств. *Економіка та суспільство*. 2025. № 71. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-71-169>.
4. European Commission. URL: https://commission.europa.eu/index_en.
5. Global Refurbished Smartphone Market Size. URL: <https://market.us/report/refurbished-smartphone-market/>.